

2 - Η καταγγελία της αξιόποινης πράξης και τα δικαιώματά μου κατά την έρευνα ή τη δίκη

Πώς μπορώ να καταγγείλω μια αξιόποινη πράξη;

Μπορείτε να καταγγείλετε μια αξιόποινη πράξη υποβάλλοντας μήνυση σε οποιαδήποτε αστυνομική αρχή, στην εισαγγελία ή σε δικαστήριο. Μπορείτε να υποβάλετε μήνυση εάν είστε θύμα αξιόποινης πράξης, καθώς και αν μάθετε ότι κάποιος που γνωρίζετε είναι θύμα αξιόποινης πράξης, υπέστη ζημία ή έχει διαπράξει αξιόποινη πράξη. Οι επιμέρους αρχές (δηλαδή η αστυνομία, η εισαγγελία, τα δικαστήρια) συνεργάζονται μεταξύ τους και, εάν χρειαστεί, διαβιβάζουν τη μήνυσή σας στην αρχή που θα την εξετάσει περαιτέρω. Η μήνυση μπορεί να υποβληθεί γραπτώς, με προφορική υποβολή που καταγράφεται ή ηλεκτρονικώς με επικυρωμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Θα πρέπει να περιέχει, ειδικότερα, περιγραφή της πράξης που διαπράχθηκε, τα στοιχεία επικοινωνίας σας και, εάν είστε θύμα αξιόποινης πράξης, περιγραφή της ζημίας που έχετε υποστεί, καθώς και αναφορά σχετικά με το αν διεκδικείτε αποζημίωση. Η μήνυση δεν πρέπει να είναι ανώνυμη, αλλά η αστυνομία ή ο εισαγγελέας δεν θα γνωστοποιήσει τα προσωπικά σας στοιχεία εάν το ζητήσετε.

Πώς μπορώ να ενημερωθώ σχετικά με τις εξελίξεις της υπόθεσης;

Εάν έχετε καταγγείλει αξιόποινη πράξη ή είστε θύμα αξιόποινης πράξης, η αστυνομία οφείλει να σας κοινοποιήσει την απόφασή της. Η απόφαση χαρακτηρίζεται ως διαταγή (uznesenie) και επιδίδεται στη διεύθυνση που δηλώσατε στη μήνυσή σας. Εσείς, ως το πρόσωπο που κατήγγειλε την αξιόποινη πράξη, θα ενημερώνεστε για την πρόοδο της υπόθεσης (δηλαδή για την απαγγελία κατηγορίας κατά συγκεκριμένου προσώπου, την επέκταση της κατηγορίας, την παραπομπή της υπόθεσης σε άλλο όργανο, την παύση, την παύση υπό όρους ή την αναστολή της ποινικής δίωξης).

Δικαιούμαι νομική συνδρομή (κατά την έρευνα ή τη δίκη); Υπό ποιες προϋποθέσεις;

Δεν είναι απαραίτητη η εκπροσώπηση από δικηγόρο για την υποβολή μήνυσης. Νομική συνδρομή μπορεί να παρασχεθεί από φορείς που παρέχουν βοήθεια σε θύματα ή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από το Κέντρο Νομικής Συνδρομής. Μπορεί να διοριστεί δικηγόρος σε εσάς σε μεταγενέστερα στάδια της ποινικής διαδικασίας με έξοδα του κράτους.

Μπορώ να ζητήσω επιστροφή των εξόδων (για τη συμμετοχή στην έρευνα/δίκη); Υπό ποιες προϋποθέσεις;

Εάν κληθείτε ως μάρτυρας, είτε στο πλαίσιο της προδικασίας είτε στη δίκη, δικαιούστε επιστροφή των εξόδων που έχετε ήδη καταβάλει σε μετρητά, και ειδικότερα έξοδα ταξιδιού, γευμάτων και τεκμηριωμένα έξοδα διαμονής. Δικαιούστε αποζημίωση για απολεσθέντα εισοδήματα από την εργασία ή για άλλη απώλεια εισοδήματος που μπορεί να αποδειχθεί. Η αίτηση για καταβολή αποζημίωσης μάρτυρα πρέπει να υποβληθεί εντός τριών ημερών από την ακροαματική διαδικασία, διαφορετικά παραγράφεται. Πρέπει να ποσοτικοποιηθεί το αργότερο δεκαπέντε ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης.

Εάν είστε πολιτικώς ενάγων, το κράτος δεν επιβαρύνεται με τα δικαστικά σας έξοδα. Τα ίδια έξοδα περιλαμβάνουν, ειδικότερα, έξοδα ταξιδιού, αποζημίωση για την απώλεια χρόνου του πληρεξουσίου του πολιτικώς ενάγοντος, ταχυδρομικά έξοδα και άλλα άμεσα έξοδα. Ωστόσο, ως πολιτικώς ενάγων, ήδη στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, δικαιούστε αποζημίωση για τα έξοδα που απαιτούνται για την αποτελεσματική επιδίωξη της αξίωσής σας, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων που προκύπτουν από τον διορισμό πληρεξουσίου. Ο

καταδικασθείς πρέπει να σας επιστρέψει τα έξοδα αυτά.

Μπορώ να προσβάλω τυχόν απόφαση να τεθεί η υπόθεσή μου στο αρχείο χωρίς να παραπεμφθεί στο δικαστήριο;

Η υπόθεσή σας δεν χρειάζεται απαραίτητως να παραπεμφθεί στο δικαστήριο. Μπορεί να περατωθεί με μια λιγότερο τυπική εναλλακτική διαδικασία, η οποία δεν περατώνεται με απόφαση σχετικά με την ενοχή και την επιβολή ποινής. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την υπό όρους παύση της ποινικής δίωξης, την υπό όρους παύση της ποινικής δίωξης συνεργαζόμενου κατηγορουμένου, τον συμβιβασμό ή ποινική απόφαση εκδιδόμενη κατά τη συνοπτική διαδικασία. Το αν έχετε δικαίωμα προσφυγής ή όχι εξαρτάται από τη θέση σας στη διαδικασία και τον τρόπο περάτωσης της ποινικής διαδικασίας. Μπορείτε να υποβάλετε προσφυγή κατά της υπό όρους παύσης της ποινικής δίωξης ή κατά της υπό όρους παύσης της ποινικής δίωξης συνεργαζόμενου κατηγορουμένου, είτε είστε ο πολιτικώς ενάγων ή το πρόσωπο που κατήγγειλε την αξιόποινη πράξη είτε όχι. Ο δικαστικός συμβιβασμός δεν μπορεί να προσβληθεί, δεδομένου ότι καταρτίζεται με τη συγκατάθεσή σας. Εάν είστε πολιτικώς ενάγων, μπορείτε να υποβάλετε δήλωση αντιρρήσεων κατά του διατακτικού της ποινικής απόφασης που εκδίδεται κατά τη συνοπτική διαδικασία όσον αφορά την αποζημίωση. Στην περίπτωση αυτήν, το διατακτικό της ποινικής απόφασης που εκδίδεται κατά τη συνοπτική διαδικασία σχετικά με την αποζημίωση θα ακυρωθεί και το δικαστήριο θα σας παραπέμψει σε διαδικασία ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων στην οποία μπορείτε να διεκδικήσετε αποζημίωση.

Μπορώ να συμμετάσχω στη δίκη;

Εάν είστε πολιτικώς ενάγων, το δικαστήριο θα σας ενημερώσει σχετικά με την κύρια ακροαματική διαδικασία. Εάν δεν εμφανιστείτε στο δικαστήριο, η αίτησή σας για αποζημίωση θα κριθεί βάσει των προηγούμενων αιτήσεών σας που περιλαμβάνονται στη δικογραφία. Εάν είστε μόνο το πρόσωπο που κατήγγειλε την αξιόποινη πράξη, μπορείτε να παραστείτε στην κύρια ακροαματική διαδικασία ως μέλος του κοινού.

Ποιος είναι ο επίσημος ρόλος μου στο πλαίσιο του συστήματος δικαιοσύνης; Για παράδειγμα, είμαι ή μπορώ να επιλέξω να είμαι: θύμα, μάρτυρας, πολιτικώς ενάγων ή ιδιώτης κατηγορούμενος;

Είστε θύμα εάν έχετε υποστεί σωματική βλάβη ή εάν προκλήθηκε ζημία στην (υλική ή άυλη) περιουσία σας ή εάν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες σας έχουν παραβιαστεί ή απειληθεί ως αποτέλεσμα αξιόποινης πράξης, καθώς και εάν μέλος της οικογένειάς σας έχει αποβιώσει λόγω αξιόποινης πράξης. Κάθε πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι είναι θύμα θεωρείται θύμα, εκτός εάν αποδειχθεί το αντίθετο, ανεξάρτητα από το αν ο δράστης έχει ταυτοποιηθεί, έχει ασκηθεί ποινική δίωξη σε βάρος του ή έχει καταδικαστεί. Τα δικαιώματα, η προστασία και η στήριξη των θυμάτων διέπονται από τον νόμο για τα θύματα αξιόποινων πράξεων.

Ωστόσο, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, το θύμα μπορεί να έχει την ιδιότητα του καταγγέλλοντος, του θύματος ή του μάρτυρα με όλα τα δικαιώματα που παρέχει ο κώδικας ποινικής δικονομίας σε σχέση με την εκάστοτε συγκεκριμένη ιδιότητα.

Θύμα στην ποινική διαδικασία είναι πρόσωπο το οποίο, ως αποτέλεσμα ποινικού αδικήματος, υπέστη σωματική βλάβη ή οικονομική, ηθική ή άλλη βλάβη, ή του οποίου άλλα δικαιώματα ή ελευθερίες που προστατεύονται από τον νόμο έχουν παραβιαστεί ή απειληθεί από το εν λόγω ποινικό αδίκημα.

Είστε μάρτυρας εάν έχετε κληθεί (κλητευθεί) από αρχή επιβολής του νόμου ή από δικαστήριο να καταθέσετε ως μάρτυρας σχετικά με πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με την ποινική διαδικασία τα οποία αντιληφθήκατε με τις δικές σας αισθήσεις, ή εάν εμφανιστείτε ενώπιον αρχής επιβολής του νόμου ή δικαστηρίου είτε με δική σας πρωτοβουλία είτε κατόπιν πρωτοβουλίας διαδίκου.

Το σλοβακικό ποινικό δίκαιο δεν περιλαμβάνει την έννοια του ιδιώτη κατηγορούμενου· στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, η κατηγορία απαγγέλλεται από τον εισαγγελέα.

Ποια είναι τα δικαιώματά μου και ποιες οι υποχρεώσεις μου στο πλαίσιο του ρόλου αυτού;

Ως θύμα αξιόποινης πράξης, έχετε δικαίωμα σε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο υποβολής μήνυσης, σχετικά με την πρόοδο της ποινικής διαδικασίας και τον τρόπο επικοινωνίας με οργανώσεις που μπορούν να σας βοηθήσουν. Κατόπιν αιτήματός σας, η αστυνομία ή η εισαγγελία θα σας βοηθήσουν να επικοινωνήσετε με φορέα που παρέχει βοήθεια σε θύματα αξιόποινων πράξεων, ο οποίος θα ανταποκριθεί περαιτέρω στις ανάγκες σας. Έχετε το δικαίωμα να λάβετε βοήθεια από εμπειρογνώμονες, το δικαίωμα ακρόασης, το δικαίωμα αντιμετώπισης με σεβασμό, κατανόηση και ευαισθησία και επίσης το δικαίωμα να διεκδικήσετε αποζημίωση εάν είστε θύμα βίαιου εγκλήματος.

Ως πολιτικώς ενάγων, έχετε το δικαίωμα, σε ορισμένες υποθέσεις, να εκφράσετε τη συγκατάθεσή σας για την ποινική δίωξη, να αξιώσετε αποζημίωση, να προτείνετε τη διεξαγωγή ή τη συμπλήρωση αποδείξεων, να υποβάλετε αποδεικτικά στοιχεία, να αποκτήσετε πρόσβαση στη δικογραφία και να τη μελετήσετε, να συμμετάσχετε στην κύρια ακροαματική διαδικασία και σε δημόσια ακρόαση σχετικά με προσφυγή ή συμφωνία σχετικά με την ενοχή και την αποδοχή της ποινής, να υποβάλετε παρατηρήσεις σχετικά με τα αποδεικτικά στοιχεία που ελήφθησαν, να προβείτε σε τελική αγόρευση και να ασκήσετε έφεση.

Ως μάρτυρας, υποχρεούστε να εμφανιστείτε αν κλητευθείτε από τις αρχές επιβολής του νόμου και το δικαστήριο και να καταθέσετε όσα γνωρίζετε σχετικά με την αξιόποινη πράξη και τον δράστη ή σχετικά με τις περιστάσεις που σχετίζονται με την ποινική διαδικασία. Εάν δεν εμφανιστείτε χωρίς επαρκή δικαιολογία, μπορεί να προσαχθείτε στο δικαστήριο.

Έχετε το δικαίωμα να αρνηθείτε να καταθέσετε ως μάρτυρας σε τρεις περιπτώσεις:

- εάν ο κατηγορούμενος είναι άμεσος συγγενής, αδελφός, θετός γονέας, υιοθετημένο τέκνο, σύζυγος ή μόνιμος σύντροφός σας·
- εάν πράττοντάς το, θα θέτατε τον εαυτό σας ή πρόσωπο που βρίσκεται κοντά σας στον κίνδυνο ποινικής δίωξης·
- εάν πράττοντάς το, θα παραβιάζατε την προστασία της ομολογίας ή της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που σας έχουν εμπιστευθεί ως πρόσωπο που δεσμεύεται να τηρεί το απόρρητο ή ως πρόσωπο που έχει αξίωμα ιερέα.

Έχετε δικαίωμα νομικής συνδρομής και παράστασης δικηγόρου στην εξέταση, καθώς και δικαίωμα να διαβάσετε τα πρακτικά και να ζητήσετε τη συμπλήρωση ή τη διόρθωσή τους. Δικαιούστε επιστροφή των αναγκαίων εξόδων (π.χ. έξοδα ταξιδιού) και των απολεσθέντων εισοδημάτων από την εργασία, καθώς και αποζημίωση μάρτυρα. Η αίτηση για καταβολή αποζημίωσης μάρτυρα πρέπει να υποβληθεί εντός τριών ημερών από την ακροαματική διαδικασία.

Μπορώ να προβώ σε δήλωση ή να παράσχω αποδεικτικά στοιχεία κατά τη διάρκεια της δίκης; Υπό ποιες προϋποθέσεις;

Ως πολιτικώς ενάγων, έχετε το δικαίωμα να παραστείτε στην κύρια ακροαματική διαδικασία και να προτείνετε τη διεξαγωγή αποδείξεων από το δικαστήριο. Μπορείτε επίσης να σχολιάσετε αποδεικτικά στοιχεία που έχουν ήδη ληφθεί. Μετά την κήρυξη της περάτωσης της διεξαγωγής αποδείξεων από το δικαστήριο, δεν μπορούν να υποβληθούν περαιτέρω αιτήσεις.

Στο τέλος της ακρόασης (αλλά ενδέχεται επίσης να υπάρξουν αρκετές ακροάσεις) έχετε το δικαίωμα να υποβάλετε τελική δήλωση. Το περιεχόμενό της δεν είναι επακριβώς καθορισμένο και, ως εκ τούτου, εναπόκειται σε εσάς να αποφασίσετε τι θα πείτε. Μπορείτε να φέρετε τις σημειώσεις σας μαζί σας. Ο πληρεξούσιός σας, εάν διαθέτετε, θα προβεί στην τελική δήλωση.

Τι πληροφορίες θα λάβω κατά τη διάρκεια της δίκης;

Κάθε απόφαση που εκδίδεται (δικαστική απόφαση, διαταγή, ποινική απόφαση εκδιδόμενη κατά τη συνοπτική διαδικασία) θα σας κοινοποιείται πάντοτε ως πολιτικώς ενάγων. Η απόφαση επιδίδεται απευθείας στον πληρεξούσιό σας, εάν έχετε διορίσει πληρεξούσιο.

Θα έχω πρόσβαση στη δικογραφία;

Μπορείτε να επιλέξετε να λάβετε γνώση της δικογραφίας σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας. Η αίτηση πρόσβασης στη δικογραφία θα πρέπει να απευθύνεται στην αρμόδια αρχή επιβολής του νόμου. Μπορείτε να υποβάλετε την αίτησή σας γραπτώς ή προφορικώς. Στην περίπτωση αυτήν, η αρμόδια αρχή υποχρεούται, καταρχήν, να κάνει δεκτή την αίτηση του πολιτικώς ενάγοντος προσδιορίζοντας τον τόπο, την ημερομηνία και την ώρα της εν λόγω διαδικαστικής πράξης. Πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή της αποκάλυψης διαβαθμισμένων πληροφοριών, επιχειρηματικών και τραπεζικών απορρήτων κ.λπ., κατά την πρόσβαση στη δικογραφία.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 27/03/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.